

**Građanski odbor za ljudska prava
Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću
Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek**

PRAĆENJE SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE

IZVJEŠTAJ ZA SIJEČANJ I VELJAČU 2012. GODINE

Monitoring tim:

Veslinka Kastratović
Mladen Stojanović
Miren Špek
Jelena Đokić Jović
Milena Čalić Jelić
Maja Kovačević Bošković
Marko Sjekavica

Asistentica na projektu:

Ljiljana Bračun

Za organizacije:

Mladen Stojanović, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek
Vesna Teršelić, Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću
Zoran Pusić, Građanski odbor za ljudska prava

PREGLED POSTUPAKA KOJE SMO PRATILI

a) Praćene glavne rasprave na županijskim sudovima u Republici Hrvatskoj

Promatrači monitoring tima Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, *Documente* i Građanskog odbora za ljudska prava u siječnju i veljači 2012. na županijskim sudovima u Republici Hrvatskoj pratili su glavne rasprave u 10 kaznenih postupaka ratnih zločina.

Glavne rasprave održavane su na **županijskim sudovima u Osijeku** (postupci protiv: opt. Petra Mamule za zločin u Baranji; opt. Milana Marinkovića za zločin u Borovom Selu); **Vukovaru** (postupci protiv: opt. Ilije Vorkapića za zločin u Lovasu; opt. Milorada Momića za zločin u Berku; opt. Miloša Stanimirovića i dr. za zločin u Tovarniku); **Zagrebu** (postupci protiv: opt. Željka Gojaka za zločin u karlovačkom naselju Sajevec; opt. Frane Drlje i dr. za zločin u Gruborima; opt. Tomislava Merčepa za zločin u Pakračkoj Poljani i Zagrebačkom velesajmu; opt. Tihomira Šavorića i dr. za zločin kod Mrkonjić Grada); **Rijeci** (postupak protiv opt. Željka Šuputa i dr. za zločin u Korenici).

Od navedenih postupaka **6 ih je protiv pripadnika srpskih, a 4 protiv pripadnika hrvatskih postrojbi.**

Od 10 navedenih postupaka, u kojima su tijekom siječnja i/ili veljače održavana ročišta glavne rasprave, u četiri postupka donesene su prvostupanjske presude:

1. Na Županijskom sudu u Osijeku dana 1. veljače 2012. objavljena je presuda kojom je optuženi Milan Marinković (zločin u Borovom Selu) proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine i 6 mjeseci.

U ovome predmetu Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku podiglo je 10. svibnja 2011. optužnicu protiv petorice pripadnika srpskih paravojsnih postrojbi. Optuženi su Milan Marinković, Jovan Jakovljević, Dragan Rakanović i Milenko Mihajlović zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika i kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, te Jovica Vučenović zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Istraga protiv petorice okrivljenika započela je u studenom 2010. godine u Vukovaru, a predmet je odlukom Vrhovnog suda Republike Hrvatske 15. travnja 2011. godine prebačen na Županijski sud u Osijeku.

Policija je 13. studenoga 2010. uhitila i u Istražni centar Županijskog suda u Vukovaru sprovela Milana Marinkovića, a za četiri osobe nedostupne hrvatskom pravosuđu raspisala je tjeralicu.

Rješenjem Izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Osijeku od 2. prosinca 2011. postupak protiv opt. Milana Marinkovića razdvojen je u odnosu na postupak prema ostalim optuženicima.

Glavna rasprava započela je 19. siječnja 2012. godine. Ročište je održano i 30. siječnja, a 1. veljače objavljena je presuda kojom je optuženik proglašen krivim što je 2. svibnja 1991. u Borovom Selu tukao zarobljene ranjene hrvatske policajce Dalibora Križanovića i Zvonimira Mekovića.

Nakon objave presude prema okrivljeniku je ukinut pritvor, u kome se nalazio od studenoga 2010. godine.

2. Na Županijskom sudu u Vukovaru dana 2. veljače 2012. godine objavljena je presuda kojom je optuženi Ilija Vorkapić (zločin u Lovasu) oslobođen optužbe.

Prva optužnica za zločin u Lovasu, kojom je optužen i Ilija Vorkapić, podignuta je protiv 18 optuženika. Godine 2003. i 2005. obustavljen je postupak protiv dvojice optuženika. Opt. Ilija Vorkapić do 2007. godine bio je jedini optuženik koji je prisustvovao raspravama. U travnju 2007. godine uhićen je opt. Milan Tepavac (od tada se nalazio u pritvoru). Glavna rasprava je u prosincu 2007. godine krenula iznova. Opt. Milan Tepavac je u pritvoru preživio moždani udar. Dana 29. travnja 2009. godine postupak je razdvojen u odnosu na ova dva optuženika od postupka za ostale optuženike. U prosincu 2010., zbog raspravne nesposobnosti opt. Milana Tepavca, postupak protiv njega razdvojen je od postupka koji se vodi protiv Ilije Vorkapića.

Optužnica je više puta mijenjana. Izmjenom od 4. studenoga 2011. godine opt. Iliju Vorkapića se tereti da je početkom listopada 1991. godine, znajući da je komandant Ljuban Devetak naredio da se u dvorište poljoprivredne zadruge dovedu svi muškarci hrvatske narodnosti, a sljedećeg dana odvedu u minsko polje, i to njih 80-ak, u noći 17./18. listopada 1991. naoružan puškom na njih pazio da koji ne pobjegne, a za koje vrijeme su ih pripadnici četničkog odreda "Dušan Silni" tukli rukama i nogama i boli noževima, a dana 18. listopada 1991. odvedeni su u minsko polje gdje je uslijed eksplozije mina ubijeno 24, a ranjeno 15 osoba.

Opt. Ilija Vorkapić brani se sa slobode.

3. Na Županijskom sudu u Osijeku nakon provedene pete (četvrte ponovljene) glavne rasprave opt. Petar Mamula (zločin u Baranji) dana 10. veljače 2012. proglašen je krivim i izrečena mu je kazna zatvora u trajanju od 3 godine i 6 mjeseci.

Proglašen je krivim da je kao pripadnik srpskih postrojbi prilikom ispitivanja nezakonito uhićenog katoličkog svećenika istog tukao i psihički zlostavljao i time počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Glavna rasprava u petom (četvrtom ponovljenom) postupku započela je 12. siječnja 2012. godine. Ročište je održano i 9. veljače, a dan potom objavljena je presuda.

U ovome postupku VSRH je prethodno čak četiri puta ukidao prvostupanjske osuđujuće presude Županijskog suda u Osijeku i predmet vraćao navedenom sudu na ponovno postupanje. Optuženik je osuđivan na kazne zatvora u trajanju od 5 godina i 6 mjeseci – u prvome suđenju, 4 godine i 10 mjeseci – u drugome i trećemu suđenju, te 3 godine i 6 mjeseci – u četvrtome suđenju.

Optužnica u ovome predmetu podignuta je još 2001. godine. Optuženik se brani sa slobode. U pritvoru se nalazio od 6. listopada 2000. godine do 7. svibnja 2003. godine.

4. Na Županijskom sudu u Zagrebu dana 28. veljače 2012. godine opt. Željko Gojak (zločin u karlovačkom naselju Sajevac) proglašen je krivim da je, kao djelatnik PU karlovačke, počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva - usmrćivanjem djevojčice Danijele Roknić i oštećene Dragice Ninković. Osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 9 godina.

Opt. Željko Gojak nalazi se u pritvoru. Tijekom izvještajnog razdoblja održana su dva ročišta za glavnu raspravu (10. siječnja i 28. veljače 2012.).

Tijekom izvještajnog razdoblja započele su glavne rasprave u dva postupka:

1. Na Županijskom sudu u Zagrebu dana 10. veljače 2012. započela je glavna rasprava u postupku protiv optuženog Tomislava Merčepa.

Optuženog Merčepa tereti se da je kao zapovjednik pričuvne postrojbe MUP-a stacionirane u Pakračkoj Poljani i na Zagrebačkom velesajmu te savjetnik u MUP-u Republike Hrvatske, od listopada do prosinca 1991. osobno naređivao nezakonita lišavanja slobode, mučenja i ubojstva civila te da, iako je znao da njegovi podređeni neovlašteno lišavaju slobode civile, pljačkaju ih, zlostavljaju, muče i ubijaju, propustio takva nezakonita postupanja spriječiti. Njegovi podređeni tako su na području Kutine, Pakraca i Zagreba nezakonito lišili slobode 52 osobe, od kojih su 43 ubijene, tri se vode kao nestale, dok su ostale osobe preživjele mučenja i zlostavljanja.

Opt. Merčep nalazi se u pritvoru od 10. prosinca 2010. godine.

Na ročištu održanom 10. veljače sudsko je vijeće odlučivalo o dokaznim prijedlozima stranaka u postupku.

Interes javnosti za ovo suđenje je velik. U publici se nalazilo 40 osoba, uglavnom predstavnika medija i udruga proizašlih iz Domovinskog rata.

Nastavak glavne rasprave predviđen je za 16. ožujka 2012. godine.

2. Na Županijskom sudu u Zagrebu – Stalnoj službi u Zlataru, dana 28. veljače 2012. započeo je postupak protiv Tihomira Šavorića, Ivice Krkleca i Alena Toplaka.

Optužnicom se okrivljenike tereti da su na području mjesta Dabrac i Bočac (između Mrkonjić Grada i Banja Luke, BiH) kao pripadnici 7. gardijske brigade Hrvatske vojske, za vrijeme vojne akcije "Južni potez" usmrtili nepoznate civile.

Opt. Šavorića tereti se jer su više nepoznatih, njemu podređenih vojnika, 10. listopada 1995. usmrtili nepoznatog muškarca starosti oko 40 godina i nepoznatu ženu također starosti oko 40 godina. Ujedno, okrivljenike se tereti da su 11. listopada 1995. u ranim jutarnjim satima, kad im je prišla nepoznata ženska osoba starosti oko 60 godina, okrivljeni Toplak iz automatske puške ispalio rafalni hitac i na mjestu je usmratio, a potom istog dana, naišli su na nepoznatog muškarca starosti oko 50 godina te ga je, po zapovijedi okrivljenog Šavorića, okrivljeni Krklec na mjestu usmratio pucnjevima iz automatske puške.

Optuženi Šavorić već je nepravomoćno osuđen zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, počinjenog 9. i 10. listopada 1995. ubojstvom šestorice

zarobljenih pripadnika Vojske Republike Srpske. Prvostupanjskom presudom Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu dana 24. listopada 2011. proglašen je krivim i osuđen na šest godina zatvora.

Pored Šavorića, u tom je postupku optuženo još 6 osoba. Prvostupanjskom presudom petorica su osuđena, dok su dvojica oslobođena optužbe.

U ostala 4 postupka nastavljene su glavne rasprave koje su započele prije ovoga izvještajnog razdoblja:

1. U postupku koji se na Županijskom sudu u Zagrebu vodi protiv **opt. Frane Drlje, Bože Krajine i Igora Benete (zločin u Gruborima)**, u kojemu je glavna rasprava započela 24. studenoga 2011. godine, tijekom siječnja i veljače održana su dva ročišta glavne rasprave, na kojima su saslušana četvorica svjedoka. Rasprava je nastavljena 1. ožujka 2012. godine.

Optuženike se tereti da su 25. kolovoza 1995. za vrijeme trajanja akcije pretrage terena pod nazivom "Oluja obruč", kao pripadnici ATJ Lučko, nakon što su grupe pod zapovjedništvom Drlje i Krajine ušle u Grubore, Drljo osobno i njemu podređeni Beneta pucali u civile, a drugi neidentificirani pripadnici njegove grupe pucali u civile i palili kuće, a Drljo, vidjevši isto, nije poduzeo ništa da spriječi sebi podređene da to čine, dok Krajina, vidjevši da i pripadnici njemu podređene grupe zajedno sa navedenima ubijaju civile i pale kuće, nije poduzeo dužne radnje kako bi pripadnike svoje grupe u tome spriječio, pa je tom prilikom ubijeno 6 mještana Grubora, a većina objekata i gospodarskih zgrada u zaseoku Grubori je zapaljena.

Optuženi Drljo i Krajina nalaze se u pritvoru.

Na raspravi održanoj 1. ožujka 2012. objavljeno je da je obustavljen postupak protiv Igora Benete. Naime, još je u studenom 2011. godine, nekoliko dana nakon početka glavne rasprave, objavljeno da je Beneta počinio samoubojstvo vješanjem. Postupak se formalno vodio i protiv njega (u odsutnosti), no nakon što je iz Matičnog ureda Gračac pristigao izvadak u kojem je konsatirana činjenica smrti stekli su se formalno-pravni uvjeti za obustavu kaznenog postupka u odnosu na njega.

2. Na Županijskom sudu u Vukovaru nastavljena je glavna rasprava u postupku protiv **opt. Milorada Momića (zločin u Berku)**, koji je optužnicom ŽDO iz Vukovara od 5. travnja 2006. godine, preciziranom u odnosu na njega 12. listopada 2011. godine, optužen da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Optuženiku je stavljeno na teret da je u razdoblju od 2. rujna 1991. godine do kraja jeseni 1991. godine, kao pripadnik TO, sa ostalim pripadnicima TO, u zajedničkom cilju da preostalo civilno stanovništvo nesrpske narodnosti natjeraju na napuštanje sela i područja Berka učine srpskim etničkim područjem, dio nesrpskog stanovništva, oko 120 civila, koji su ostali u selu zatvorili u halama poljoprivrednog kombinata VUPIK-a u selu i potom odveli u za to predviđeni i osnovani logor u kućama Marice i Petra Penavića i Mate Mitrovića, sudjelovao u svim aktivnostima kojima je cjelokupno civilno stanovništvo izvrgnuto sustavnom psihičkom i fizičkom zlostavljanju, sve do usmrćenja nekih od njih, nekima su prijekali da će ih ubiti, psihički ih zlostavljali često im pucajući iznad glave, dovodili zatvorenike u logor i tukli, odvodili na ispitivanje u podrum kuće Mate Mitrovića, gdje su ih tukli.

U cilju ostvarivanja navedenog optuženiku se stavlja na teret da je:

- *točno neutvrđenog dana u jesen 1991. godine u logoru u Berku tukao rukama Anđu Rušnov, Danicu Rušnov i Maru Kujundžić,*
- *dana 5. rujna 1991. godine u Berku, sa Ilijom Čučkovićem i u dogovoru s njim, s vojnog transportera, ispred njezine kuće ubio jednim rafalom iz oružja Katu Garvanović.*

Tijekom izvještajnog razdoblja održano je dva ročišta glavne rasprave. Nastavak je zakazan za 16. ožujka 2012. godine.

Optuženik se nalazi u pritvoru od 2. rujna 2011. Tada je izručen iz Francuske.

3. Na Županijskom sudu u Vukovaru nastavljena je glavna rasprava, započeta 13. travnja 2010. godine, u postupku koji se vodi protiv opt. Miloša Stanimirovića i još trinaest okrivljenika (zločin u Tovarniku).

Svim optuženicima sudi se u odsutnosti.

Optuženike se tereti da su nakon 20. rujna 1991. u mjestu Tovarnik civilno stanovništvo hrvatske i nesrpske nacionalnosti raseljavali, ubijali, fizički zlostavljali i prisvajali ili uništavali imovinu pa da su time počinili kaznena djela genocida iz 119. OKZ RH i ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. OKZ RH uz primjenu čl. 43. OKZ RH.

Tijekom izvještajnog razdoblja održano je dva ročišta glavne rasprave (3. siječnja i 24. veljače 2012. godine).

4. Na Županijskom sudu u Rijeci nastavljena je glavna rasprava u ponovljenom postupku protiv optuženih Željka Šuputa i Milana Panića (zločin u Korenici), za kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Optuženike se tereti da su od 15. listopada 1991. godine do kraja travnja mjeseca 1992. godine u Korenici, kao pripadnici posebne jedinice milicije u sastavu oružanih snaga tzv. SAO Krajine, u više navrata fizički i psihički zlostavljali trojicu zarobljenih pripadnika hrvatskih postrojbi (Nikolu Nikolića, Milu Lukača i Pericu Bičanića), koji su zajedno sa ostalim zarobljenicima bili zatočeni u prostorijama zgrade milicije bez osnovnih higijenskih i egzistencijalnih uvjeta. Uslijed svih zlostavljanja u zatvoru navedeni oštećenici zadobili su brojne tjelesne ozljede.

Optuženici se u ponovljenom postupku brane sa slobode. U izvještajnom razdoblju održano je jedno ročište glavne rasprave (23. siječnja). Nastavak je planiran za dan 22. ožujka 2012. godine.

U nekoliko postupaka, koje smo ranijih mjeseci pratili pred županijskim sudovima, a u kojima se sudi prisutnim okrivljenicima, tijekom siječnja i veljače 2012. godine nisu održavana ročišta glavne rasprave, pa će rasprave u tim predmetima, zbog prekida dužih od 2 mjeseca, morati započeti iznova. Radi se o:

1. Trećem (drugom ponovljenom) postupku protiv opt. Enesa Viteškića (zločin u Paulin Dvoru) koji se vodi na Županijskom sudu u Osijeku.

Optužnicom ŽDO u Osijeku od 12. ožujka 2003., djelomično izmijenjenom na ročištu 5. travnja 2004., Nikolu Ivankovića i Enesa Viteškića tereti se da su, dana 11. prosinca 1991. godine, kao pripadnici Hrvatske vojske, zajedno sa više nepoznatih počinitelja, nakon što su čuli da je preminuo njihov ranjeni suborac, dogovorili se da odu u Paulin Dvor i iz odmazde ubiju tamošnje mještane srpske nacionalnosti, te su, došavši do kuće Andrije Bukvića, u Paulinom Dvoru, i uvjerivši se da su tamo civili koje su tražili, rafalnom paljbom iz automatskih pušaka i bacanjem aktiviranih ručnih bombi u prostorije u kojima su civili bili smješteni, usmrtili osamnaest civilnih osoba.

Nakon provedenog prvog prvostupanjskog postupka u travnju 2004. godine Nikola Ivanković proglašen je krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina, a Enes Viteškić oslobođen je optužbe.

Potom je VSRH 10. svibnja 2005. godine preinačio prvostupanjsku presudu u odnosu na opt. Ivankovića i osudio ga na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, a u odnosu na opt. Viteškića ukinuo je prvostupanjsku presudu i predmet vratio na ponovno odlučivanje.

Nakon provedenog ponovljenog prvostupanjskog postupka opt. Viteškić 29. siječnja 2007. ponovno je oslobođen optužbe. No 2010. godine VSRH ukinuo je i tu presudu Županijskog suda u Osijeku i vratio predmet na ponovno suđenje pred potpuno izmijenjeno vijeće.

Glavna rasprava u trećem (drugom ponovljenom) postupku započela je 19. rujna 2011. Ročišta su održana i 20. i 21. rujna te 10. listopada. S obzirom da je Vijeće za ratne zločine tijekom glavne rasprave rješenjem izdvojilo iz spisa neke dokaze, predmet se po žalbi na navedeno rješenje nalazi na VSRH. Nakon što VSRH odluči o spomenutoj žalbi, nastavak glavne rasprave bit će zakazan pisanim putem.

Optuženi Viteškić brani se sa slobode. U pritvoru se nalazio tijekom prvog prvostupanjskog postupka - do donošenja prve oslobađajuće presude.

2. U postupku protiv opt. Marka Bolića (zločin u Podvožiću) koji se vodi na Županijskom sudu u Karlovcu posljednje ročište održano je 24. studenoga 2011. godine. Prema dopisu Županijskog suda u Karlovcu, rasprava u posljednje vrijeme nije zakazivana jer se iz Republike Srbije čekaju zapisnici o ispitivanju svjedoka zamolbenim putem.

Optužnicom ŽDO iz Karlovca br K-DO-33/10 od 18. travnja 2011. optuženiku se stavlja na teret da je 4. studenoga 1991. kao pripadnik "Skrađske čete", oružane postrojbe tzv. SAO Krajine, nakon što je Boro Ercegovac, zapovjednik postrojbi smještenih u vojarni Logorište naredio proboj iz vojarne, naišavši u mjestu Podvožić na pripadnike hrvatske vojske Marijana Jakšića i Darka Tuškana, koji su vidjevši neprijateljsku vojsku zaustavili osobno vozilo kojim su se kretali, izišli iz njega te na haubu vozila spustili jedan karabin i jednu ručnu bombu i podigli ruke u znak predaje, iako nije bio neposredno ugrožen njegov život i život drugih pripadnika njegove postrojbe, zajedno sa Radom Bolićem iz osobnog vatrenog oružja pucao u Marijana Jakšića i Darka Tuškana, koji su od zadobivenih ozljeda preminuli na mjestu događaja.

3. U obnovljenom postupku protiv **opt. Renata Petrova (zločin u Škabrnji)**, koji se vodi na Županijskom sudu u Zadru, glavna rasprava započela je 21. rujna 2011. godine. Renato Petrov je 1995. godine u odsutnosti osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina. Na temelju Interpolove tjeralice uhićen je u Dusseldorfu početkom travnja 2011., a početkom srpnja 2011. iz Njemačke je izručen Republici Hrvatskoj.

Petrova se optužnicom od 22. kolovoza 1994. godine tereti da je zajedno sa više osoba počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH. Kako se vodi razdvojen postupak u odnosu na Petrova, ŽDO u Zadru 20. rujna 2011. godine uredilo je optužnicu. Tereti ga se da je hicem iz pištolja usmratio jednu stariju mušku osobu.

4. U trećem (drugom ponovljenom) postupku protiv **opt. Rade Miljevića (zločin na brdu Pogledić pored Gline)** koji se vodi na Županijskom sudu u Sisku, posljednje ročište glavne rasprave održano je u travnju 2011. godine.

U ovome predmetu optuženika se tereti da je kao pripadnik snaga tzv. SAO Krajine 20. rujna 1991., prema prethodnom dogovoru sa pripadnicima diverzantske grupe Jose Kovačevića, iz zatvora u Glini izveo zatočene civile Janka Kaurića, Milana Litrića, Borislava Litrića i Antu Žužića i predao ih pripadnicima navedene grupe kako bi bili likvidirani.

Ročišta glavne rasprave se ne održavaju od travnja 2011. godine. Optuženik se brani sa slobode. U pritvoru se nalazio od 10. ožujka 2006. godine, no u prosincu 2010. pritvor je ukinut zbog isteka maksimalnog roka trajanja.

U ovome predmetu VSRH je do sada dva puta zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ukidao osuđujuće presude Županijskog suda u Sisku, kojima je optuženik bio osuđen na 14, odnosno na 12 godina zatvora.

b) Praćeni postupci na VSRH

Tijekom izvještajnog razdoblja na Vrhovnom sudu RH pratili smo jednu raspravu i dvije žalbene sjednice:

1. U postupku protiv opt. Mihajla Hrastova (zločin na Koranskom mostu) 30. siječnja 2012. započela je rasprava na VSRH. Rasprava je nastavljena i dan potom, a potom je odgođena i nastavak je planiran za 27. ožujka 2012. godine.

Hrastova se tereti da je kao pripadnik specijalne policije RH na Koranskome mostu u Karlovcu ubio 13, a ranio dvojicu zarobljenih rezervista JNA i time počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava protupravnim ubijanjem i ranjavanjem neprijatelja.

Postupak se vodi od 1992. godine i najeklatantniji je primjer neefikasnosti hrvatskih sudova. Vrhovni sud RH dva je puta ukidao oslobađajuće presude Županijskog suda u Karlovcu, a potom je, nakon treće oslobađajuće prvostupanjske presude, odlučio sam provesti raspravu. Nakon provedene rasprave Vijeće VSRH osudilo je Hrastova na 8 godina zatvora, no kazna je 2009. smanjena na 7 godina zatvora. Postupak je potom postao

i predmet prijepora Vrhovnog i Ustavnog suda, jer je Ustavni sud 2010. godine ukinuo osuđujuću presudu Vrhovnog suda RH i vratio predmet Vrhovnom sudu na ponovno postupanje. VSRH ponovno je odlučio provesti raspravu, koja je, kako je ranije navedeno, započela 30. siječnja 2012. godine. Nastavak rasprave zakazan je za dane: 27. ožujka te 21. i 22. svibnja 2012. godine.

2. U postupku protiv opt. Čede Jovića (zločin u Dalju IV) žalbena sjednica VSRH održana je 22. veljače 2012. godine. VSRH usvojio je žalbu optuženika zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, koju je prvostupanjski sud počinio budući da optuženiku nije omogućeno da se izjasni o krivnji povodom izmijenjene optužnice. **Stoga je ukinuta prvostupanjska presuda** kojom je optuženik nakon provedenog trećeg (drugog ponovljenog) postupka proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina. Predmet je vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Optuženika se tereti da je u razdoblju od konca prosinca 1993. do lipnja 1995. godine, obnašajući dužnost zapovjednika jedne postrojbe vojne policije tzv. Vojske RSK, znao da njemu podređeni vojni policajci zlostavljaju pripadnike radnog voda nesrpske nacionalnosti te da nije ništa poduzeo da se počinitelji kazne, pa da je tako pristao na njihove daljnje nedopuštene radnje (udaranje jednog oštećenika uslijed čega je taj oštećenik preminuo, kao i udaranje još petorice oštećenika).

3. U postupku protiv opt. Željka Beline, Dejana Milića, Ivana Grgića i Zdravka Pleseca, bivših pripadnika Hrvatske vojske optuženih za počinjenje ratnog zločina protiv civilnog stanovništva usmrćivanjem Goranke i Vere Mileusnić i Blaženke Slabak te ranjavanjem Petra Mileusnića, u Novskoj u prosincu 1991., žalbena sjednica VSRH održana je 21. veljače 2012. godine.

Radi se o jednom od zločina na koje je ranije neosnovano primjenjen zakon o oprost. Naime, 1992. godine vođen je postupak protiv ovih okrivljenika. Djelo je tada bilo kvalificirano ubojstvom. Nakon provedene istrage Vojno tužiteljstvo u Zagrebu odustalo je od progona Grgića i Pleseca, a protiv Beline i Milića (kao i protiv sada pok. Dubravka Leskovara) nastavljen je postupak pred Vojnim sudom u Zagrebu, no 2. studenog 1992. okončan je donošenjem rješenja o obustavi kaznenog postupka, primjenom zakona o oprost. Oštećenici su kasnije podnijeli kaznenu prijavu protiv istih osoba za navedeni događaj, no za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH.

U srpnju 2010. ŽDO u Sisku podignuo je optužnicu, no nakon provedene glavne rasprave, dana 19. studenoga 2010. Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Sisku donijelo je odbijajuću presudu temeljem čl. 353. t. 5 ZKP-a, smatrajući da se radi ranije presuđenoj stvari te da se optuženicima ne može ponovno suditi. Optuženicima je ujedno ukinut pritvor te su pušteni na slobodu.

Odluka VSRH nije nam poznata.

OPTUŽNICE

Prema nama dostupnim podacima, tijekom izvještajnog razdoblja podignuta je jedna optužnica zbog kaznenih djela ratnih zločina. Radi se o **optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Splitu**, koja je podignuta **protiv dvojice hrvatskih državljana** zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Prema priopćenju ŽDO u Splitu, okrivljeniku D.B. stavlja se na teret da je od 21. svibnja do 17. srpnja 1993. u Šibeniku, kao zapovjednik Vojnog zatvora Kuline, držao u navedenom Vojnom zatvoru četvero civila zanajući da ih zatvorski čuvari svakodnevno tuku i zlostavljaju, te da nije poduzeo ništa da to spriječi, a uz to i sam je u tome sudjelovao. Zatočeni civili su svakodnevno bili fizički i psihički zlostavljani, a oštećenica je bila silovana više puta te prisiljavana na spolni odnos sa jednim od oštećenika. Okrivljeniku M.P. se stavlja na teret da je kao zatvorski čuvar fizički i psihički zlostavljao zatočene civile te da je oštećenicu prisiljavao na spolni odnos s jednim od oštećenika.

Protiv navedene dvojice optuženika u ožujku 2011. godine podignuta je optužnica zbog počinjenja ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika u zatvoru Kuline. Ta je optužnica podignuta protiv ukupno 4 osobe.

Za kaznena djela ratnih zločina počinjenih na području Republike Hrvatske, tijekom izvještajnog razdoblja podignuta je i jedna optužnica u Republici Srbiji. Naime, **Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije podiglo je optužnicu protiv dva bivša pripadnika TO Tenja - Bože Vidakovića, zvanog „Ustaša“ i „Trafikant“**, bivšeg komandira Četvrte čete TO Tenja i **Žarka Čubrila**, bivšeg pripadnika TO pri Štabu TO Tenja za kaznena djela ratnog zločina protiv jednog ratnog zarobljenika i protiv 18 civila, počinjenih u razdoblju od 7. srpnja do kraja kolovoza 1991. godine na području Tenje u Republici Hrvatskoj.

Vidakoviću se stavlja na teret ubojstvo ratnog zarobljenika, pripadnika MUP-a Republike Hrvatske Đure Kiša, kojeg je izveo ispred zgrade Štaba TO, vodeći ga ruku vezanih bodljikavom žicom, i pucao u njega u hodniku kina „Partizan“ iz automatskog oružja u predjelu glave i tijela. Vidaković je, prema optužnici, protuzakonito zatvorio sedam hrvatskih civila – Mariju i Marka Kneževića, Mandu Banović, Franju Fučeka, Nedeljka, Elizabetu i Franju Gotovca, predao ih nepoznatim osobama koja su ih ubila na poljani iza ulice Branka Radičevića u Tenji. Njihova tijela su pronađena na lokaciji Betin Dvor, a ekshumirana su u veljači 1998. godine. Čubrilo je optužen za protuzakonito zatvaranje i ubojstvo 11 civila kod stočnog groblja u blizini Bobote tako što ih je, uz pomoć još dvojice pripadnika TO Tenja, jednog po jednog ubijao pri njihovom izlasku iz tovarnog dijela kamiona u koji su prethodno bili ukrcani. Pucao im je u glavu iz automatskog oružja. Tijela Ivana Valentića, Marije Cerenko, Ane Horvat, Katice Kiš, Pere Mamića, Josipa Medveda, Stipa i Evice Penića, Josipa Prodanovića, Vladimira Valentića i Franje Burča do danas nisu pronađena jer su premeštena sa mjesta gdje su lišeni života.

Okrivljeni Vidaković i Čubrilo nalaze se u pritvoru od 10. kolovoza 2011. godine.

Predmet „Tenja“ ustupljen je Tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije na osnovu Sporazuma o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida, između Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske.

Uhićen Božo Bačelić

Sredinom veljače 2012. godine u Njemačkoj je uhićen Božo Bačelić, u Republici Hrvatskoj optužen za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Optuženog Bačelića, kao i optužene Antu Mamića, Luku Vuku i Juricu Ravlića tereti se za likvidaciju dvije starije osobe srpske nacionalnosti u Prokljanu po završetku Vojno-redarstvene operacije „Oluja“. Postupak, koji je započeo još 2001. godine, u prekidu je zbog nedostupnosti opt. Bačelića.

Inače, presudom Županijskog suda u Šibeniku 2002. godine optuženici su bili oslobođeni optužbe, no VSRH 2007. godine presudu je ukinuo i naložio pritvaranje optuženih. Bačelić je od tada u bijegu, a ostali optuženici su bili pritvoreni. Nakon isteka maksimalnog mogućeg roka trajanja pritvor prema njima je ukinut.